

Az Ige növekedése

Lekció: Mt. 10.1-23.
Textus: ApCsel. 24.

2009. nov. 15
Gazdagrét

Az evangélium életformáló hatása

A kereszténység szíve az evangélium – de vajon mi az evangélium? Sokak szerint valamiféle dogma, amit hinni kell, hiszen a kereszténység – szemükben – nem mást, mint egy olyan hitbeli rendszer, amit gondolkodás nélkül el kell fogadni. Mások azt hangsúlyozzák, hogy az evangélium elsősorban nem merev tan, hanem megszólító üzenet; az evangélium szó jelentése is „jó hír”. Az üzenet arról szól, hogy Jézus Krisztus, Isten Fia eljött ebbe a világra, meghalt, feltámadt, és aki belé veti bizalmát, bűnbocsánatot, szabadulást, örök életet kap. Ugyanakkor igaza van azoknak a fenntartásoknak, amelyek azt hangoztatják, hogy veszélyes az a hit, amely az evangélium elfogadása által azonnal bűnbocsánatot ígér mindenkinek, hiszen olyan könnyű a visszaélés ezzel: vétkezünk, megbánjuk, bocsánatot nyerünk, hogy újra vétkezzünk, megbánjuk, és bocsánatot nyerünk, és így tovább... tehát az evangéliumnak életté kell lennie, nemcsak egy befogadott üzenetté. Az evangélium azonban még ezen is túlmegegy, hiszen több, mint valamiféle erkölcsiség vagy életmód: az evangélium szíve, lényege egy személy, Jézus Krisztus, a vele való közösség. Ez a közösség megjelenik az élet átformálódásában, a bűnbocsánat, az örök élet és egyéb ajándékok feletti hálában, valamint hitünk megfogalmazásában. A mai szakasz azt mutatja be, hogyan jelenik meg az evangélium, mint életformáló erő két ember életében. Először azt látjuk, hogy mi az evangélium egy olyan személy élettörténetében, aki a Jézus Krisztussal való kapcsolatra rátette az életét, majd azt vizsgáljuk meg, hogyan találkozik az evangélium változásra hívó valósága egy olyan emberrel, akit komolyan megérint – de akit végül mégsem ér el.

I. Az evangélium életformáló valósága Pálnál

Pál apostol Milétoszban, amikor már nyilvánvaló volt, hogy Jeruzsálemben utazása veszélyekkel, sőt, bebörtönzéssel fog járni, így szólt: „*még az életem sem drága, csakhogy elvégezhessem a futásomat és azt a szolgálatot, amelyet az Úr Jézustól ... kaptam.*” (Apcsel. 20.24) Majd, válaszul az érte aggódóknak, kicsit később így beszélt: „*én nemcsak megkötöztetni, hanem meghalni is kész vagyok Jeruzsálemben az Úr Jézus nevéért.*” (Apcsel. 21.13). Mindezek alapján nem kérdés, hogy Pál feltette az életét az evangéliumra, Jézus Krisztusra. Jeruzsálemben lázadást szítanak ellene, így kerül római fogságba. Később, egy összeesküvés elől Cézarába menekítik a foglyot, ahol Félix római helytartó lesz a bírása. Arról olvastunk a mai igében, amikor Félix kihallgatja Pált a Jeruzsálemből érkező vádlók jelenlétében. Hogyan viselkedik az apostol a kihallgatáson, a fogságban? Hogyan viszonyul ahhoz az emberhez, akinek alá van vetve? Hogyan ölt testet magatartásában, szavaiban,

döntéseiben az evangélium, Jézus Krisztussal való közössége? Mit jelent a mindennapi helyzetekben (bár a fogság közel sem mindennapi!), ha valaki azt vallja, hogy az evangélium az élete, hogy Jézusért, ha kell, még meghalni is kész?

Pál apostolt nem a változtathatatlanba való belenyugvás, sem valamiféle előre elvégzett mártírsors alakítja, hiszen mindent megtesz azért, hogy megvédje önmagát. Az az ember, aki kész meghalni Jézusért, ha szükséges, nem kész arra, hogy hagyja magát, nem adja át magát passzívan és bénultan támadóinak. Amikor Tertullusz, a vádlója lázadás szítását rója fel neki, Pál apostol pontról pontra megcáfolja azt bírāja, Félix előtt. Egyértelműen állítja, hogy semmilyen törvénykezésre okot adó bűnt nem követett el, ha csak az a kijelentés nem büntetendő, hogy a halottak feltámadását hirdeti (tudja jól, hogy ezért egy római helytartó sem ítélné el.) Az apostol több alkalommal él a legkülönbélebb eszközökkel, hogy önmaga ártatlanságát bizonyítsa, ill. magát megvédje. Amikor mint lázadót meg akarják korbácsolni, azonnal arra hivatkozik, hogy római polgár, és mint ilyet, bírósági ítélet nélkül nem fenlíthetik meg (Apcsel. 22.25). Kicsit később, amikor a zsidó nagytanács előtt hallgatják ki, az „oszd meg és uralkodj!” elv alapján egymásnak ugrasztja vádlóit, a szadduceusokat és farizeusokat (23.6). A szadduceusok tagadják a feltámadást és az örök életet, a farizeusok hitének viszont fontos alapköve ez. Pál bedobja, hogy a halottak feltámadása miatt vádolják (hiszen Jézust hirdeti), és azonnal kitör a régi ellenségeskedés a két párt között, aminek árnyékában Pál időt nyer. Nem sokkal ezután unokaöccse segítségével leplez le egy ellene szóló összeesküvést, és menekül meg a biztos haláltól (23.16kk). Ez a néhány példa elégséges annak bemutatására, hogy az evangéliumot megélni, Jézus Krisztust elkötelezetten követni nem jelenti azt, hogy az ember erőtlen, tehetetlen, önmaga megvédésére képtelen, saját érdekeit nem képviselheti. Pál, aki Jézus Krisztusért még meghalni is kész, nem adja magát könnyen ellenfelei kezére. Ezt a magatartást Jézus így fogalmazza meg: „*Íme, én elküldelek titeket, mint juhokat a farkasok közé: legyetek tehát okosak, mint a kígyók, és szelídek, mint a galambok.*” (Mt. 10.16) Jézus is számos alkalommal megvédte önmagát, akár azzal, hogy „átment közöttük” (pl. Lk.4.30), akár oly módon, hogy fentről való bölcsességgel válaszolva kerülte ki az elvesztésére felállított szóbeli csapdákat (pl. Mt. 22.15kk). Igen, eljött az óra, amikor saját hatalmából és döntéséből átadta magát ellenségeinek és kínzóinak, de látnunk kell, hogy ez az önátadás nem gyengeség, beletörődés, valamiféle végzetbe való beletörődés volt, hanem erőből való szabad tett a világ megváltásának érdekében.

Pál evangéliumi magatartásának azonban van egy másik oldala is. Tudniillik az, hogy úgy éli meg a fogságot, a Félixnek való alávetettséget, mint ami lehetőség annak hirdetésére, akinek szolgálatára mindent feltett. Félix, aki az első meghallgatás után elnapolta az ügyet, később „*magához hívatta Pált, és meghallgatta őt a Krisztus Jézusban való hitről.*” Az a Pál, aki nem adja magát passzívan és erőtlenül ellenfelei kezére, ugyanakkor a fogságban nem azzal van kizárólag elfoglalva, hogy hogyan szabaduljon meg. Lehetősége lett volna, hiszen Félix „*azt is remélte, hogy pénzt kap Páltól, ezért gyakrabban hívatta, és elbeszélgetett vele.*” Nem kérdés, hogy Pál, akit Félix könnyű őrizetben tartott, és így látogathatták a cézáreai keresztények, össze tudta

volna szedni azt a pénzt, ami Félix megvesztegetéséhez kellett. Ő azonban nem ezt tette, és nem kiszabadulásának körülményeivel volt elfoglalva, hiszen fontosabb cél lebegett a szemei előtt. Az, amit Jézus így mondott: „*helytartók és királyok elé hurcolnak énmiattam, tanúbizonyságul nekik és a pogányoknak.*” Pál tudta, hogy „jó helyen” van, hogy minden körülményt értékelhet az evangélium oldaláról nézve, és ezért Jézus Krisztust hirdeti Félixnek. Krisztus evangéliuma szabaddá tette őt arra, hogy többet lásson, minthogy saját irháját mentse minden áron. Ő Krisztust látja, Istennek hatalmas Fiát, aki alászállott érte is, az elvakult buzgó fanatikusért, aki meghalt és feltámadt érte is, aki rabja volt kemény, gyűlölködő szívének, és új szívet, új szeretetet, új életet lehelt belé. Ez Pál, az evangélium életformáló erejének hiteles tanúja.

II. Az evangélium életformáló valósága Félixnél

Miután láttuk, hogyan formálja az evangélium egy olyan személy életét, aki a Jézus Krisztussal való kapcsolatra rátette az életét, most azt vizsgáljuk meg, hogyan találkozik az evangélium változásra hívó valósága egy olyan emberrel, aki újonnan találkozik vele.

Pál nemcsak úgy általában beszélt Félixnek a Jézus Krisztusban való hitről, hanem ezzel érintette Félix életének húsbavágó kérdéseit. Nemcsak azt fejtette ki, hogy Jézus a zsidók által várt Messiás, felkent, Isten Fia, akit elítéltek, meghalt, de feltámadt, hogy mindenek bírója legyen, hanem ezzel együtt igazságról, önmegtartóztatásról és jövőendő ítéletről is szólt. Nem tudott úgy beszélni a Jézusban való hitről, hogy ne beszélt volna egyúttal, akár indirekt módon is, Félix életéről. Az evangélium sohasem hangzik légüres térben, és Félix, aki érdeklődött, ezzel egy ponton szembesült. Szembe találta magát az igazság követésével, ő, a felszabadított rabszolga, akiről Tacitus, római történetíró így ír: "Félix egy királyi hivatalos töltszött be, miközben egy rabszolga természete uralkodott benne. Telve volt kegyetlenséggel, kapzsisággal, kéjvágygal." Találkoznia kellett a Krisztus arcán felragyogó igazsággal annak a Félixnek, aki korrupt hivatalnokként megvesztegetésre várt Pál szabadon engedése érdekében. Krisztusi igazság ütötte mellbe azt, aki két évig „*fogságban hagyta Pált, mert kedvébe akart járni a zsidóknak*”, azaz bírói hatalmát saját politikai túlélése érdekében használta. A megfeszített és feltámadott Krisztusban az önmegtartóztatás erényével is szembesül – az a Félix, aki a hírhedten gyönyörű, zsidó származású Druzillát harmadik feleségként egy zsidó mágus közreműködésével csábítja el törvényes férjétől. Önmegtartóztatásra való felhívással találkozik az a Félix, aki hírhedt volt brutális kegyetlenségéről, ami végül karrierje bukásához is vezetett. Ugyanakkor a Jézus Krisztusban való hittel, az evangéliummal találkozáskor nem kerülhette el azt sem, hogy a jövőendő ítélettel szembesüljön. Azzal a nappal, amikor Jézus – ez a számára nem több, mint egy megfeszített zsidó, akiről a pál-félék azt állítják, hogy feltámadt – mindenható Istenként számon kéri élete minden cselekedetét, sőt, mulasztását, sőt, szíve rezdülését, hiszen teljesen lemeztelenítve, átvilágítva fog majd egy napon előtte megállni. Az evangélium változásra, megtérésre hívó szóként

érte el Félixet – és hasonlóan minden időben mindenkit egészen a mai napig – és ez túl sok volt a helytartónak: „Amikor [Pál] az igazságról és önmegtartóztatásról meg a jövőd ítéletről kezdett beszélni, Félix megrémült, és így szólt: Most menj el, de ha alkalmat találok, majd ismét hívatlak.” Félix talán vágyódott, talán valami mozdult a szívében, talán szomjas volt a különös békességgel teli Pál Istene iránt, de ugyanakkor túl nagynek tűnt az ár. Talán el tudott volna fogadni egy olyan „evangéliumot”, amely nem hívja radikális változásra, korábbi élete megítélésére és feladására, de ez az életformáló evangélium, ez a megváltozást követelő Jézus – még ha bocsánatot és ígért – túl nagy falat volt Félixnek. Talán többször gyötrődött, közel került, majd újra távol a két év alatt, amíg Pált fogságban tartotta, de minden alkalommal, amikor már-már majdnem közel engedte magához, sőt, beengedte életébe ezt a Jézust, kristálytisztán látta maga előtt, hogy mi mindent fog elveszíteni. Félix, a felszabadított rabszolga, akinek magasra ívelt a pályája és helytartó lett, rászolgált nevére: "termékeny, sikeres, szerencsés, boldog". Valóban az, hiszen alulról jött és magasra jutott. Ő a "sikeres" ember, aki "szerencsés csillagzat alatt" született. És mégis, amikor a „legnagyobb szerencse mosolygott rá”, amikor Isten úgy intézte, hogy találkozzon Jézus Krisztus páratlan valóságával, kudarcot vall. Hamarosan kegyvesztetté lett a császári udvarban, éppen kegyetlenségei miatt, és elfelejtett, névtelen emberként halt meg.

III. Az evangélium életformáló valósága – és te

Jézus Krisztus evangéliuma mindannyiunk életére nézve kihívás. Senki sem mondhatja, hogy megérkeztem, mert értem a hitbeli igazságot, mert egyszer meghallottam és befogadtam az üzenetet, Jézust, vagy mert bizonyos területen megváltozott az életem. Az evangélium életformáló ereje folyamatosan érkezik, újra és újra megszólít, megváltoztat, újabb és újabb helyzetekben akar kifermődni bennünk, általunk. Lássunk konkrétan néhány ilyen helyzetet a korábban elmondottak fényében!

Először azokat szólítom meg, akik úgy érzik, hogy erőtlenek és tehetetlenek. Akik felett érzéketlen, kéjvággyal telt, vagy éppen becstelen, korrupt félixek vannak – életük bármely területén. Félix, a sikeres ember ott van a hivatalnokban, akinél nem mozdul az ügyed, amíg meg nem veszteged. Félix ott van a fiatal managerben, aki alulról küzdötte fel magát, hirtelen gazdagodott meg, és nem tekint embernek téged, a beosztottját. Félix ott lehet a főnöködben, és – fájdalom – de ott lehet még a házastársadban is. Azt éled meg, hogy erőtlen vagy, elnyomott, beosztott, kiszolgáltatott. És talán még jobban megzavar, hogy úgy érzed, bár mindened tiltakozik ez ellen e helyzet ellen, mégis, talán még Jézus is ezt várja el tőled: légy csendben, tűrj szótlánul, hiszen ez a krisztusi. Lásd hát az evangélium erejét, Jézus szavát, aki azt mondja, legyetek okosok, mint a kígyó! Bátran véd meg magad, kérjél bölcsességet, erőt, kreativitást, útmutatást abban, ahogy krisztusi módon tudj szembefeszülni azzal, ami gonosz, igaztalan, és megalázó. Jézus ereje nem elgyengít, hanem megerősít, nem meghajlít, hanem megacéloz, nem passzívvá tesz, hanem cselekvésre sarkall. Légy Krisztus bölcs és bátor képviselője ebben a helyzetben! Ne nyúlj hamis és tisztázatlan eszközökhöz, de legyél kész az evangéliumot megosztani a

Félixekkel. Ne palástold félelmed azzal, hogy megvetően szólsz róla a háta mögött, hanem meríts erőt Jézusból, és szabadon vállald az evangéliumot szemtől szembe. A legtöbben beosztottak is vagyunk (nem csak vezetők) az élet különböző területein: ott is tartozunk az evangéliummal, ha az valóban az életünk.

Másodszor azokhoz szólok, akiket megütött az evangélium életformáló ereje, közel kerültek Jézushoz, majd egyre jobban megismerve őt, egy ponton megrettentek és megrémültek. Megláttad, hogy ahhoz, hogy Jézust magadhoz öleld, valami (vagy valaki?) mást el kell engedned. Félsz, hogy nem leszel rá képes – mintha neked kellene megszabadítanod magadat. Félsz, hogy ha eloldozódsz a múlttól, - hiszen mindaz, ami mocskos és pusztító már a múlttá lett – milyen örömed vagy megelégedésed lehet majd, amikor vissza szeretnél menni. Hallgassátok Augustinus szavait, amelyeket erről a küzdelemről, a megtérés nagy harcáról írt: *„Így kínlódtam és gyötrődtem és a megszokottnál keményebben vádoltam magamat. Hánytam és vettem magamat láncaimban, míg végül is egészen elszakadnak: hiszen már alig-alig tartottak, de mégis foglyuk voltam. S te, Uram, szorongattál lelkem legmélyén: szigorú könyörületességeddel megkettőzted a szégyen és félelem fenyítékeit, nehogy ismét elernyedjek ... Azt mondtam magamban: 'Most kell megtörténnie – meg kell történnie!' és szóval már neki is indultam, hogy szándékomat megvalósítsam. Szinte már megtettem és mégsem tettem; de nem estem vissza régi állapotomba sem, hanem egészen közel álltam és lélekzetet vettem s kishíján ott voltam, már-már megérintettem és megfogtam – és nem voltam ott mégsem, nem érintettem meg, és nem fogtam meg. Haboztam, hogy vajjon haljak-e a halálnak vagy éljek az életnek és erősebben fogott a meggyökerezett rossz, mint a még ismeretlen jó. S minél inkább közelgett a perc, amelyben át kellett alakulnom, annál nagyobb félelem szorongatott; de nem szorított vissza, nem is térített el utamról, csak függőben tartott. Régi barátaim: a semmiségek semmiségei s a hívságok hívságai tartottak vissza; belekapaszkodtak a ruhámba: az eleven húsba, és halkán mormogtak: 'Eltaszítás-e bennünket?' 'Attól a perctől fogva örök ideig nem lesziünk többé melletted', és: 'attól a perctől fogva örök ideig nem szabad majd ezt vagy azt tenned'. S mire emlékeztettek, Istenem? Tartsa távol szolgálád lelkétől mindezt a te könyörületed! Mily szennyre, minő csúfságokra emlékeztettek! Már szinte félfüllel sem hallgattam rájuk; nem szegültek szabadon ellenem, szembeállván, hanem szinte a hátam megett súgdostak s mintegy lopva rángatta, hogy hátratekintsek indultamban. De mégis késleltettek engem, aki tétováztam, vajjon kitépjem-e magamat karjaikból, és lerázzam őket s odasiessék, ahová elhívtam; mert a szenvedélyes megszokás azt kérte tőlem: 'Gondolod-e, hogy nélkülük is megleszel?'”* (Szent Ágoston Vallomásai, Parthenon, 1944. Második kötet, 158,160)

És ebben a helyzetben Augustinus isteni indíttatásra, kinyitotta a Bibliát, és ahol ráesett a szeme, olvasni kezdte. Abban a szakaszban Krisztus igazsága, szeretet és tisztasága olyan erővel ragadta meg és hatolt be szívébe, hogy minden kétely és küzdelem semmivé lett, és a bizonyosság hatalmas erővel tódult a szívébe. Igen, ezt jelenti magunkhoz ölelni Krisztust, ezt munkálja mai s Jézus közöttünk, és ha úgy vagy, mint Augustinus, ne a rémület, hanem Isten szeretete és hívása legyen ma Úrrá benned!

ÁMEN!